

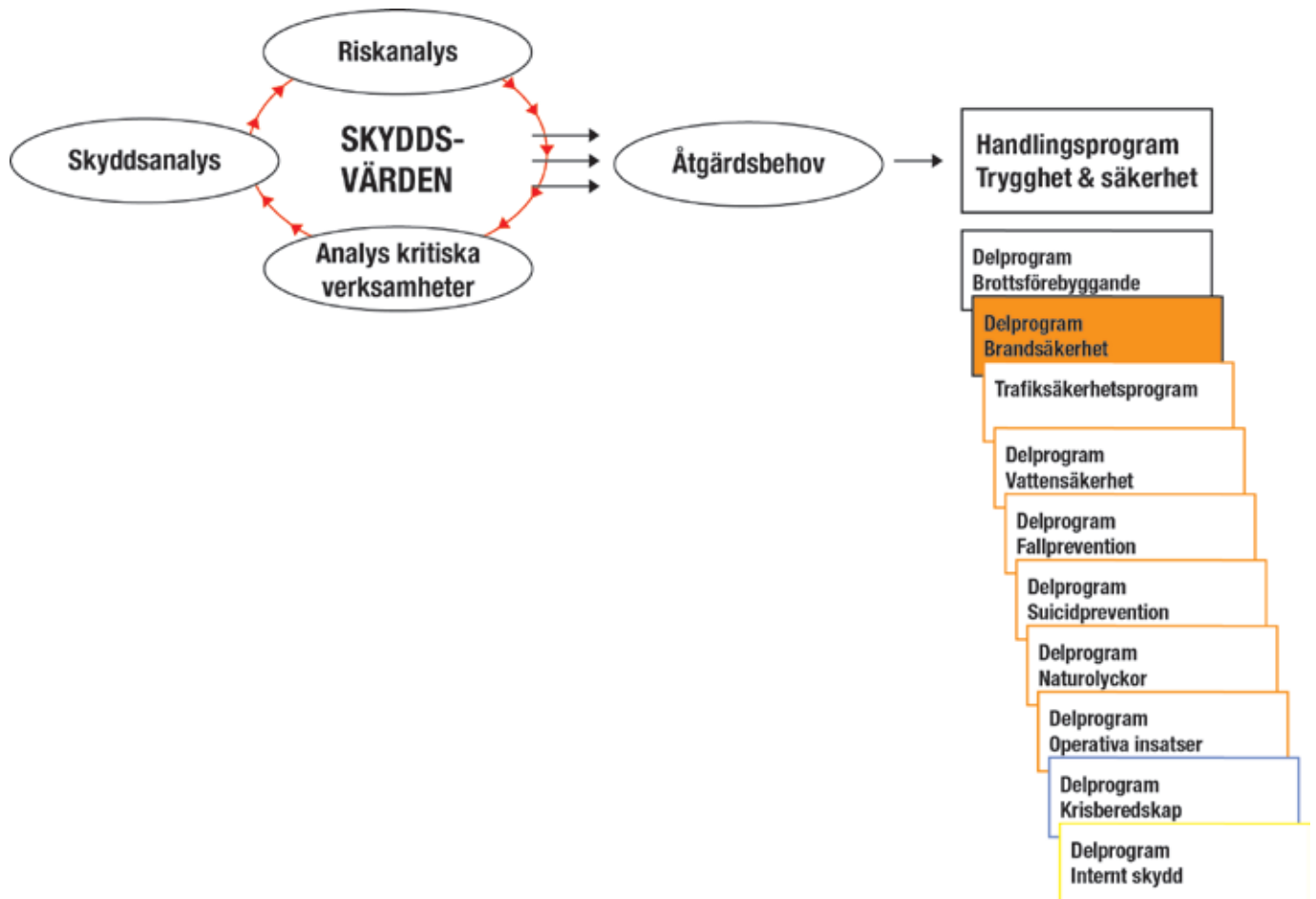
JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Brandsäkerhet

DELPROGRAM TILL HANDLINGSPROGRAM TRYGGHET OCH SÄKERHET 2015-2018

Antaget av kommunfullmäktige 2016-02-25 § 38

Dokumentet Brandsäkerhet är framtaget av räddningstjänsten och är ett delprogram till Handlingsprogram trygghet och säkerhet 2015-2018 antaget av kommunfullmäktige 2016-02-25 § 38.

Illustrationer: Staffan Nylander

Innehåll

Allmänt	4
Riskbild	5
Mål för brandsäkerhetsarbetet	5
Strategi för brandsäkerhet i kommunen	5
Att stödja den enskilde	6
Tillsyn LSO och LBE	7
Faktorer som styr urvalet av planerad tillsyn	8
Planerad tillsyn under 2016-2018	8
Brandskydd i byggprocessen	9
Verksamhetsmål	9
Rengöring och brandskyddskontroll	9
Tillståndsprovning Lag om brandfarliga och explosiva varor	10
Riskbaserat arbete	10
Kompetens inom den brandförebyggande verksamheten	11

Allmänt

För Jönköpings kommun finns ett *Handlingsprogram för trygghet och säkerhet 2015-2018* antaget av kommunfullmäktige 2016-02-25 § 38. Detta delprogram för brandsäkerhet är ett underliggande dokument till handlingsprogrammet och anger hur den brandförebyggande verksamheten enligt *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* ska bedrivas.

För att kunna uppnå ett effektivt brandförebyggande arbete regleras kommunens åtgärder och organisation av olika program, planer och styrdokument enligt nedan.

Dokument	Beskrivning	Antas av
Handlingsprogram för trygghet och säkerhet	Redovisar det systematiska säkerhetsarbete som kommunen bedriver	Kommunfullmäktige
Delprogram Brandsäkerhet	Redovisar hur kommunen stödjer den enskilde genom rådgivning information och utbildning samt bedriver tillsyn, sotning och brandskyddskontroll	Kommunfullmäktige
Rutiner	Rutiner och instruktioner som behövs för verksamheten	Räddningschefen och sektionschef

I detta delprogram finns de styrdokument angivna som har betydelse för den brandförebyggande delen av verksamheten.

Stadsbyggnadsnämnden är den nämnd, och räddningstjänsten den förvaltning, som organiserar det brandförebyggande arbetet som kommunen enligt *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* ska svara för.

Brandsäkerhet i kommunen uppnås genom

- ✓ att den enskilde har god kunskap om och tar ansvar för sin brandsäkerhet
- ✓ att varje bostad har fungerande brandvarnare
- ✓ goda utrymningsmöjligheter
- ✓ fungerande skydd mot brandspridning mellan fastigheter

att kommunen

- ✓ stödjer den enskilde genom utbildning, rådgivning och information
- ✓ kontrollerar brandsäkerheten genom tillsyn
- ✓ ansvarar för sotning och brandskyddskontroll av eldstäder
- ✓ stödjer andra myndigheter i frågor om brandsäkerhet inom deras respektive verksamhetsområden

Riskbild

Varje år inträffar cirka 300 bränder i kommunen. Cirka hälften av dessa inträffar i byggnader och hälften ute i det fria. Av byggnadsbränderna där bostäder dominerar är ca 20 % utvecklade bränder, det vill säga bränder som lämnat startföremålet. Bränder orsakar både personskador och dödsfall samt egendomsskador för runt 60 miljoner

kronor varje år. Det finns också en risk att bränder utvecklas till händelser med katastrofala följder så som omfattande brandspridning och/eller många omkomna. *Riskanalys 2015*, statistik och andra dokument utgör underlag till *Handlingsprogram Trygghet och säkerhet 2015-2018*.

Mål för brandsäkerhetsarbetet

Brandsäkerhet kan grovt delas in i två huvudspår. Det ena är att arbeta för att bränder inte ska inträffa och det andra är att minimera skadorna.

- ✓ att den enskilde (individ, verksamhet, fastighetsägare) har god kunskap om och tar ansvar för sin brandsäkerhet
- ✓ att goda utrymningsmöjligheter finns i byggnader där människor vistas
- ✓ att det finns ett fungerande skydd mot brandspridning mellan fastigheter
- ✓ att alla bostäder är utrustade med minst en fungerande brandvarnare
- ✓ att offentliga eller andra byggnader där individer vistas tillfälligt erbjuder möjlighet att utrymma innan farlig miljö uppstår i samband med brand

Strategi för brandsäkerhet i kommunen

Satsningar

- ✓ *att ytterligare verka för att utveckla brandskyddet hos äldre och funktionsnedsatta, i syfte att erbjuda ett rimligt skydd.*
- ✓ *att ytterligare utbilda och informera boende i bostadsområden där risken för brand är större än för kommunen i övrigt.*
- ✓ *att utbilda och informera de invånare som bor långt ifrån tätort med brandstation.*

Satsningen syftar till att det under mandatperioden skapas ett arbetssätt för att identifiera individer som har en förhöjd risk att drabbas av brand och kunna erbjuda ett rimligt skydd. Exempel på detta kan vara system för att minska risken för köksrelaterade bränder, kombinera trygghetslarm med brandlarmsfunktion eller automatisk släckanläggning.

Satsningen syftar till att med hjälp av utbildning och information stärka förmågan hos den enskilde att själv kunna hantera händelser innan hjälp anländer från samhället.

Satsningen syftar till att med hjälp av utbildning och information tillse att människor, som bor långt ifrån tätort med brandstation, får rätt kunskap för att kunna agera på ett korrekt sätt i händelse av en brand.

Att stödja den enskilde

Verksamhetsmål

Genom rådgivning, utbildning och information ska enskilda individer och organisationer få kunskap för att kunna ta ansvar för sin brandsäkerhet

Hur verksamheten är ordnad och planeras

Utbildning, information och rådgivning är ett led i att förhindra och begränsa konsekvenserna av olyckor.

Utbildning av kommuninvånare, företag och organisationer bedrivs av räddningstjänsten i samverkan med andra organisationer. Samtliga elever i förskoleklass, årskurs 2, 5 och 7 nås årligen av brandskyddsinformation i skolan. Förutom elever utbildas även stora delar av kommunens personal, samt privata företag och andra offentliga organisationer. Totalt utbildas i kommunen cirka 11 000 personer årligen i brandskydd.

Utbildningsverksamheten prioriteras särskilt för elever inom skolan, vårdpersonal samt allmänheten.

Brandskyddsbudskap sprids genom bland annat informationskampanjer, information på kommunens hemsida samt aktivt samarbete med media. Även personliga kontakter vid olika arrangemang ger möjlighet till spridning av information. I samband med tillsyn i flerfamiljshus informeras de boende

via hembesök av räddningstjänstens personal. Information om vikten av en fungerande brandvarnare och ett korrekt beteende vid brand trycks det extra mycket på vid dessa tillfällen.

Vid räddningstjänsten bedrivs brandteknisk rådgivning till medborgare och verksamheter samt vid ny- och ombyggnationer. I samband med införande av systematiskt brandskyddsarbete inom fastigheter och verksamheter stöder räddningstjänsten med information, utbildning, rådgivning och underlagsmaterial.

Arbetet med att utföra riktade förebyggande insatser mot särskilt riskutsatta grupper ska utvecklas ytterligare. Räddningstjänsten ska arbeta med detta tillsammans med socialförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och Region Jönköpings län. Arbetet innebär att särskilt riskutsatta personer ska identifieras och därefter erbjudas särskilt stöd anpassat till den enskildes situation.

Tillsyn LSO och LBE

Verksamhetsmål

Att ett skäligt brandskydd som uppfyller lagstiftningens krav ska kontrolleras genom tillsyn.

Hur verksamheten är ordnad och planeras

Lag om skydd mot olyckor 2 kap. 2 §

Tillsyn av 2 kap. 2 § görs över byggnader och anläggningar för att säkerställa ett skäligt brandskydd. Tillsynen utgörs i huvudsak av kontroll av det samlade brandskyddet som finns på enskilda verksamheter, byggnader eller anläggningar. Vid kontroll av brandskyddet beaktas verksamhetens tekniska och organisatoriska brandskydd, samt verksamhetens systematiska arbete med brandskydd. Bedömning görs huruvida det samlade brandskyddet är skäligt eller inte.

Tillsynen kan även utgöras genom kontroll på vissa delar av brandskyddet, på grupper av verksamheter, byggnader eller anläggningar, så kallade tematillsyner.

Planerad tillsyn görs löpande under året på verksamheter, byggnader och anläggningar som redovisas under rubriken ”Planerad tillsyn under 2016-2018” i detta dokument.

Tillsyn kan även utföras på förekommen anledning:

- ✓ Tillsyn på föreningslokaler som uppbär kommunalt bidrag.
- ✓ Tillsyn på verksamheter i samband med ansökan om alkohol- och polistillstånd.
- ✓ Tillsyn vid ny eller ändrad verksamhet.
- ✓ Tillsyn vid kännedom eller misstanke om brister i brandskyddet.

Lag om skydd mot olyckor 2 kap. 3 §

Ägare av vissa byggnader eller anläggningar är tillsammans med nyttjanderättshavare skyldiga att lämna in en skriftlig redogörelse över brandskyddet. Tillsynen innebär kontroll av att de byggnader, anläggningar och nyttjanderättshavare som omfattas av *Statens räddningsverks föreskrifter om skriftlig redogörelse för brandskyddet (SRVFS*

2003:10) inkommer med skriftlig redogörelse inom angiven tid, samt att innehållet är korrekt. Tillsynen utförs genom uppföljning av inkomna redogörelser och görs fortlöpande för nya verksamheter och i samband med att ny redogörelse begärs in.

Lag om skydd mot olyckor 2 kap. 4 §

Tillsyn av 2 kap. 4 § görs på de anläggningar där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. Länsstyrelsen beslutar efter samråd med kommunen vilka anläggningar som omfattas av dessa

skyldigheter. Tillsynen utförs genom granskning och bedömning av anläggningens riskanalyser samt besök på plats och kan samordnas med andra berörda myndigheters tillsyn samt i samband med tillsyn över 2 kap. 2 §.

Lag om brandfarliga och explosiva varor

Tillsynen utgörs i huvudsak genom kontroll av hantering av brandfarliga och explosiva varor på enskilda verksamheter. Vid kontroll av hanteringen beaktas verksamhetens systematiska arbete med säkerheten i hanteringen och att krav och villkor ställda i lag, förordning, föreskrifter och tillstånd uppfylls. Tillsynen kan även utgöras genom kontroll av vissa delar av hanteringen på grupper av hanteringsställen, så kallade tematillsyner.

Planerad tillsyn görs i första hand i samband med tillsyn av 2 kap. 2 § *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor*. Särskild tillsyn enligt *Lag om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011)* kan även utföras på förekommen anledning:

- ✓ Tillsyn vid ny eller ändrad verksamhet.
- ✓ Tillsyn vid kännedom eller misstanke om brister i hanteringen.

Faktorer som styr urvalet av planerad tillsyn

- ✓ Stor risk för, eller stora konsekvenser vid, brand
- ✓ Behovet av systematiskt brandskyddsarbete för att säkerställa brandskyddet
- ✓ Erfarenheter från utförda brandutredningar
- ✓ Erfarenheter från tidigare tillsyner (med avseende på såväl grupper av byggnader, anläggningar eller verksamheter som enskilda byggnader, anläggningar eller verksamheter)
- ✓ Väsentliga eller ofta förekommande förändringar som påverkar brandskyddet
- ✓ Ansökan om alkoholtillstånd
- ✓ Ej inlämnad skriftlig redogörelse av brandskyddet eller brister i densamma
- ✓ Brister i brandskyddet eller i säkerheten vid hantering av brandfarliga och explosiva varor (som redovisats i den skriftliga redogörelsen av brandskyddet eller som framkommit på annat sätt)
- ✓ Tillstånd att hantera brandfarlig vara

Planerad tillsyn under 2016-2018

Den planerade tillsynen 2016-2018 nedan är en grov planering för de kommande åren. En mer utförlig plan för tillsynsarbetet tas fram varje år och som sedan beslutas av stadsbyggnadsnämnden.

Lag om skydd mot olyckor

Under perioden planeras tillsyn på följande verksamheter:

- ✓ Nya verksamheter där tillsyn inte genomförts tidigare och där riskerna för brand inte kan antas vara ringa
  - ✓ Befintliga verksamheter där räddningstjänsten bedömer att riskerna för brand inte kan antas vara ringa och där räddningstjänsten vid tidigare genomförda tillsyner bedömt omfattningen av den fortsatta tillsynen
  - ✓ Verksamheter där tillsyn särskilt prioriteras under perioden är radhus, vårdverksamhet, hotell, större publika anläggningar, flerbostadshus, större industri/lager, samt tillsyn av livräddningsutrustning
- Vissa verksamheter där riskerna för brand eller konsekvenserna vid brand bedöms som större än övriga verksamheter i kommunen genomförs tillsyn årligen. Dessa verksamheter är större sjukhus, större samlingslokaler, större restauranger med alkoholtillstånd och kvällsverksamhet, samt de verksamheter som omfattas enligt LSO 2 kap. 4§, enligt länsstyrelsens beslut.

Lag om brandfarliga och explosiva varor

Under perioden planeras tillsyn på följande verksamheter:

- ✓ Bensinstationer och övriga verksamheter med tillstånd för större mängder brandfarliga och explosiva varor
- ✓ Restauranger med tillstånd för hantering av brandfarliga varor
- ✓ Försäljningsställen med tillstånd för hantering av brandfarliga och/eller explosiva varor

Brandskydd i byggprocessen

Verksamhetsmål

Ett bra brandskydd i nya och ombyggda byggnader ska uppnås genom tydligt fokus på brandskydd i byggprocessen.

Hur verksamheten är ordnad och planeras

Brandskydd vid ny- och ombyggnation hanteras i byggprocessen enligt *Plan- och bygglag (2010:900)*. Räddningstjänsten går igenom samtliga inkomna bygglovsärenden. I de bygglovsansökningar och anmälningar som räddningstjänsten bedömer särskilt komplexa med avseende på brandskydd, medverkar räddningstjänsten med utlåtande i tidigt skede, vid tekniskt samråd, bygg-

arbetsplatsbesök och vid slutsamråd. Räddningstjänsten medverkar även med brandteknisk rådgivning till byggherren och övriga i byggprojektet.

Räddningstjänsten bevakar frågor och yttrar sig rörande skydd mot olyckor i remisser från polismyndigheten, socialförvaltningen (alkoholtillstånd) och länsstyrelsen.

Rengöring och brandskyddskontroll

Verksamhetsmål

God säkerhet mot eldstadsrelaterade bränder ska uppnås genom rengöring och brandskyddskontroll av eldstäder och imkanaler.

Hur verksamheten är ordnad och planeras

Rengöringsverksamheten och brandskyddskontrollen inom Jönköpings kommun bedrivs på entreprenad. För närvarande har kommunen avtal med GÖSAB Sotning AB för både brandskyddskontroll

och rengöring (sotning).

Verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning och föreskrifter. I kommunen finns

totalt cirka 23 000 sotnings- och brandskyddskontrollsubjekt. Stadsbyggnadsnämnden har antagit sotningsfrister samt regler för handläggning av ansökan om egensotning (möjlighet för ägare att själv utföra rengöring).

Särskild vikt läggs vid att nyinstallation av rökkanal och eldstad ska utföras på ett korrekt sätt. Dessa ärenden handläggs inom ramen för byggprocessen enligt *Plan- och bygglag (2010:900)*.

Tillståndsprovning Lag om brandfarliga och explosiva varor

Verksamhetsmål

God säkerhet vid hantering av brandfarliga och explosiva ämnen ska uppnås genom tillståndsprovning.

Hur verksamheten är ordnad och planeras

Räddningstjänsten prövar ansökningar om hantering om brandfarliga och explosiva varor. Ansökningarna prövas utifrån de lokala förutsättningarna och kraven i *Lag om brandfarliga och explosiva*

varor (2010:1011) och tillämplig förordning, föreskrifter och allmänna råd. Särskild rutin finns utarbetad för denna handläggning.

Riskbaserat arbete

Verksamhetsmål

Konkreta och uppenbara risker för bränder och olyckor ska förebyggas genom direkta åtgärder.

Hur verksamheten är ordnad och planeras

I vissa fall finns uppenbara och i närtid möjliga risker som kan utvecklas till olyckor och bränder. Exempel på det är vågor av anlagda bränder och extrema torrperioder med hög brandrisk. Arbetet mot anlagd brand sker på räddningstjänsten i samverkan med polismyndigheten och andra intressen-

ter. Arbetet bedrivs problemorienterat.

Beslut om eldningsförbud enligt FSO 2 kap. 7 § fattas av räddningschefen enligt delegationsordning.

Brandutredning

Verksamhetsmål

Orsak, förlopp och brandskyddsåtgärder ska utredas efter inträffande bränder.

Hur verksamheten är ordnad och planeras

Brand- och olycksutredningar ska vara ett underlag för såväl planeringen av kommunens förebyggande arbete som för planeringen av räddningsinsatser. I stort kan utredningarna delas in i tre huvudbeståndsdelar: orsaksutredning, förloppsutredning och insatsutvärdering. Utredningar sker i

tre nivåer beroende på hur allvarlig olyckan varit. Resultaten av utredningarna kommuniceras som statistik och i vissa fall som rapporter. Utredningarna utgör underlag för uppföljningen och utvärderingen av handlingsprogram och andra styrdokument.

Kompetens inom den brandförebyggande verksamheten

Den kompetens som åtgår till den brandförebyggande verksamheten är brandingenjörer, brandmästare, brandmän och informatörer. Omfattande, komplexa och/eller känsliga tillsynsärenden handläggs av två tjänstemän för att säkerställa rätt bedömningar och kvalitet. Inom den brandförebyggande verksamheten sker samverkan mellan kommuner i Jönköpings län.

Av vem och hur myndighetsbeslut fattas på delegation från stadsbyggnadsnämnden redovisas i gällande delegationsbestämmelser för Räddningstjänsten Jönköpings kommun.

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

Ljuset vid Vättern